

HISTORISKA ANALOGIER INOM BARNAVÅRDEN – VAD KAN VI LÄRA AV DET FÖRFLUTNA?

Johanna Sköld

Tema Barn, Linköpings universitet

Vad kan historiska perspektiv på den sociala barnavården tillföra för att vi ska förstå dagens utmaningar och se möjligheter i samtiden? Det finns viss skepsis, särskilt bland historiker, mot att det är möjligt att lära av det förflutna, men historiska analogier är trots allt ett grepp som gör att vi kan se på vår egen tid med nya ögon (Karlsson 2014; Keulen 2023). Jag kommer att presentera två historiska analogier i syfte att diskutera om och i så fall vad vi kan lära av historien.

Mitt första exempel handlar om att det redan för hundra år sedan fördes en politisk debatt om det var moraliskt riktigt och ekonomiskt effektivt att tillåta vinster i välfärden med anledning av att viss barnavård erbjöds av privata utförare som drev barnhem, barnpensionat spädbarnshem och förlossningshem. Detta var verksamheter som försvann i takt med att välfärdsstaten formerades (Sköld & Sjöberg 2024). Hur dekommodifierades denna tidiga vårdmarknad utan att kommersiella intressen inom den sociala barnavården förbjöds?

Mitt andra exempel handlar om bristen på familjehem som många kommuner erfar idag (Lind et al 2023; Pålsson et al 2022), men som också tidigare i historien varit ett uppmärksammat problem. Mellankommunal samverkan i rekrytering, utbildning och uppföljning av familjehem föreslås idag som en åtgärd för att underlätta för kommunerna, men redan på 1930-talet anställdes regionala barnavårdsombud som skulle bistå kommunerna inom ett län att rekrytera och följa upp familjehem (Bergman 2011). Om vi jämför de hinder som barnavårdsombuden mötte med de utmaningar som mellankommunala samverkansorganisationer står inför idag – vad är nytt och vilka problem tycks vara beständiga? Finns det något att lära av barnavårdsombudens strategier och deras historia?

Nyckelord: historisk analogi, privata utförare, familjehemsrekrytering

REFERENSER

- Bergman, Ann-Sofie (2011). *Lämpliga eller olämpliga hem? Fosterbarnsvård och fosterhems kontroll under 1900-talet*. Diss. Växjö: Linnéuniversitetet.
- Karlsson, K.-G. (2014) 'Vad lär historia? Historisk lärdom i teori och Ukrainakrisens praktik', *Statsvetenskaplig Tidskrift*, 116(4), s. 481–500.
- Keulen, S. (2023) 'Historical Analogies: Functions, Limitations and the Correct Use of Historical Analogies in Applied History', *Journal of Applied History*, 5(2), pp. 111–131.
- Lind, J., Lindgren, C., Sköld, J. (2023) 'Är intresset för att bli familjehem tillräckligt stort?', *Socialvetenskaplig tidskrift*, 30(4), s. 881–895.
- Pålsson, D., Lundström, T. and Sallnäs, M. (2022) 'Nya villkor för ett gammalt problem: familjehemsrekrytering i en tid av privatisering och professionalisering', *Socialvetenskaplig Tidskrift*, 29(2), s.173–190.
- Sköld, J, Sjöberg, J (2024, kommande) *Barnavård till salu. Förlossningshem och barnpensionat 1900–1970*, Stockholm: Appell förlag.